

Utoya

04/08/11 02:00 - [JOAQUIM NADAL I FARRERAS](#)

Tinc una certa debilitat pels països nòrdics, tot i que no hi he estat mai. Magrada saber que nord enllà podria fugir de la calor (com va fer Descartes per pensar més tranquil i aïllat) i que hi trobaria països civilitzats, poc poblats, de paisatges tranquils i serens, de grans raconades marines, de fiords profunds, de capvespres eterns que es confonen amb la matinada. Hi ha una llum singular, al nord, que allarga les hores de claror i les arrossega d'una manera especial i tènue. Magrada pensar en els llacs i els illots, en els boscos immensos, en els grans proveïdors de fusta de molts mercats. És evident que aquesta percepció idíl·lica contrasta amb la duresa de les condicions de l'hivern, la severitat del clima, l'abundància de neu i els llargs dies de fred. És el conjunt que en fa uns països d'economia molt evident i que hi han construït unes societats que han combinat la laboriositat i la innovació amb un sentit social de la democràcia que els ha dut a desplegar les visions més avançades de l'estat del benestar.

És també molt evident que la gran crisi mundial ha forçat la revisió de molts paradigmes i, especialment, els de la socialdemocràcia, però també és sabut que aquests països han fet revisions i reformes agosarades dels seus propis models en un intent valent de preservar els seus guanys. Segurament aquí és on apareixen, d'una manera més nítida, les disjuntives contemporànies i els camins que cal emprendre per revisar i reformular l'ideari socialdemòcrata.

En un d'aquests paisatges de Noruega, es desenvolupen les escoles d'estiu. Escoles a vegades de contingut estrictament pedagògic per a l'actualització de mètodes i coneixements, escoles esportives amb la mateixa finalitat i per a l'actualització de coneixements, colònies també en una proposta posada de moda en els inicis del segle XX i que no ha exhaurit les seves possibilitats. És en aquest marc que s'inscriuen les escoles d'estiu dels partits, dels sindicats, de les organitzacions juvenils. Un marc idoni, un campament ben estructurat, uns dies de formació i distensió, un paisatge relaxant, un contacte creatiu amb la natura. Una vida a cel obert lluny de les reclusions hivernals. Alguns centenars de joves que ara contemplo, de mirada somrient i espavilada, de faccions optimistes, de joventut plena. Vides diverses, ulls penetrants, cabells rossos, actituds despertes.

L'horror tràgic i fanàtic ha penetrat una d'aquestes escoles. Desenes de vides segades i desenes de famílies trencades. En aquest sàdic assassinat múltiple hi ha molts drames humans, individuals i col·lectius, acumulats. La fredor de les xifres amaga, cas a cas, segurament uns pares, uns germans, uns avis, uns parents, uns amics, unes parelles. Vides que no podem aïllar en la fredor de les xifres. Vides que havien teixit, en la seva adolescència compromesa, xarxes socials i familiars que ara s'han trencat.

No podem ignorar que es va tractar d'un assassinat múltiple, ideològic. Diríem el mateix en qualsevol altre cas. I també diríem que el valor de les vides trencades és el mateix a Noruega que a Síria, l'Afganistan o Somàlia. Però la violència es fa més evident ens uns casos que en d'altres. I a Noruega, la violència ha triat explícitament, específicament, un campament de joves socialdemòcrates. Alguns potser fills de socialdemòcrates, però altres també potser fills de famílies d'altres ideologies. L'assassí, des del fanatisme d'extrema dreta, no ha triat un campament qualsevol, ha triat un campament connotat ideològicament. El fet seria igualment execrable en qualsevol cas, però sí que convé assenyalar que el fanatisme ultra assenyala amb el dit i tria l'enemic: els artífexs de les reformes més profundes i estables de la societat contemporània en la línia de crear drets universals des de l'equitat i la justícia social. És fàcil de dir i és tremendament difícil de fer. I, ara, més que mai des d'un nou paradigma. L'agressió és, en aquest sentit, rellevant i posa el dit a la nafra de les reaccions de la dreta i la ultradreta a la socialització dels drets i dels deures.

L'horror, el fanatisme, la violència no coneix límits de raça o cultura. Matar per fanatisme ideològic no és un patrimoni d'uns o d'altres. Les formes de la violència, amb coartada o sense, expressen o desesperació o impotència. Els terrorismes són tots igualment detestables. Per això adquireix una rellevància especial que en un primer moment algú tingués la temptació, perquè hi estem acostumats, d'atribuir els atacs d'Oslo i Utoya al terrorisme islamista.

Les lliçons d'Utoya, enmig del dolor i la tristesa que hauran marcat per sempre els paisatges deliciosos d'aquell entorn, són justament que els valors de la democràcia, l'exercici de les llibertats, el respecte i l'acceptació de la pluralitat, i la discrepància ideològica formen part dels valors estables dels sistemes democràtics i han de ser preservats contra tots els atacs, vinguin d'on vinguin, sabent que no hi ha exclusivitat que marqui la violència dels uns i el pacifisme d'uns altres. En realitat, aquesta vegada hem vist d'on provenia la bogeria i contra qui s'adreçava. Aquest és el drama que tímidament alguns noruecs han expressat quan han dit "i justament era un dels nostres!" Doncs no. Era noruec, però s'havia autoexclòs, havia trencat les regles del joc i combatut el mateix sistema que havia fet gran Noruega. Per això les institucions de l'Estat i el primer ministre van reaccionar com van reaccionar. Perquè el fanatisme d'un no pot posar en perill els valors compartits majoritàriament per tota una societat.

La llibertat, el respecte a la pluralitat i la discrepància ideològica són valors estables dels sistemes democràtics i han de ser preservats contra tots els atacs, vinguin d'on vinguin, sabent que no hi ha exclusivitat que marqui la violència dels uns i el pacifisme d'uns altres

Altres articles de l'autor

22/07/2011 **Informacions d'estiu**

08/07/2011 **El coll de Banyuls**

Més articles ...